

BESZÁMOLÓK

SZEMLÉK

REFERÁTUMOK

**Komoly dolgokról tudálékos
nagyképűség nélkül**

Csermely Péter - Gergely Pál

A megismerés csapdái

(A tudományos kutatómunka
módszertana és problémái)

Sejtbiológiai Ki Kicsoda® sorozat

Kiadja a Magyar Biológiai Társaság
Sejt- és Fejlődésbiológiai szakosztálya

CSERMELY Péter-GERGELY Pál

A megismerés csapdái : a tudományos kutatómunka módszertana és problémái / Csermely Péter, Gergely Pál ; [közr. a] Magyar Biológiai Társaság Sejt- és Fejlődésbiológiai szakosztálya. - Bp. : MBT, [1995]. - 140 p. - (Sejtbiológiai Ki Kicsoda sorozat, ISSN 0217-9671 ; 3.)

Bibliogr.: fejezetek végén

Tudós orvosok kutatómódszertani munkájukat a következőképpen ajánlják az olvasó figyelmébe:

„Az angol nyelvterületen se szeri, se száma azoknak a műveknek, amelyek a tudományos kutatás módszertanát, a kutatás közben felmerülő

gyakorlati, etikai és adott esetben pszichológiai problémákat tárgyalják. Tudomásunk szerint azonban e témakörben ... magyar nyelvű munka nem született. Ez indította a jelen könyv két szerzőjét (akik közül Csermely Péter a SOTE-n és az ELTE-n, Gergely Pál pedig a DOTE-n vezet a tárggyal kapcsolatos Ph.D kurzust), hogy olvasmányélményeiket, tapasztalataikat összefoglalják.

A könyv tervezett terjedelme (és íróinak lustasága) nem tette lehetővé, hogy a tudományos kutatás közben felmerülő általános kérdések mindegyikét bővebben kifejtsük. Nem tudunk kibújni tudományterületünk (élettudományok, szűkebben véve: biokémia) »bőréből« sem. Így – annak ellenére, hogy az általunk tárgyalt kérdések döntő többsége a legtöbb kutatási folyamatra általánosítható – akarva-akaratlan munkánkat átszövik a specifikus, csak az élettudományokban alkalmazható megállapítások. Ezek átfogalmazásához, általánosításához az olvasó szíves segítségét kérjük.” (Hogy a szerzők utolsó mondatukat komolyan gondolják, az előszó végén egyszersmind levelezési címüket is közlik.)

A recenzens tapasztalatai és az ismertett mű olvasásakor szerzett megbizonyosodásai alapján jelentheti ki: a „lustaságra” hivatkozni merő szerzői közlés, mint ez esetben is, igen gondos munkát vezet be rendszerint.

A mű érdemi fejezetei szisztematikusan adják elő kutatómódszertani mondanivalójukat (mi a tudomány; milyen a jó tudós; hol kutassunk; mit kutassunk; irodalmazás, információszerzés; kísérlettervezés; kísérlet, megfigyelés; kiértékelés; kommunikáció a laboratóriumon belül; kommunikáció más laboratóriumokkal; a tudományos közlés, tudományos pályázatok), ez azonban nem akadályozza meg szerzőinket abban, hogy előadásuk folyamatába – ahol csak lehet, és valójában kell is – ne csöpögtessenek kételyt, humort és iróniát. (E komponenseket erősítik azok az „illetlen” illusztrációk, amelyeket nyugati kiadványokból vettek át – engedéllyel – a szerzők.)

A szerzői feladat illetően felfogása a használó számára felettebb jótékony: a közlések hosszú sora élvezettel olvasható és megjegyezhető. Igenis lehet és szabad komoly dolgokról nagyképeség nélkül írni, ellentétben a nemrég még olyannyira kötelező szöveget (népi demokratikus) stílussal, amely „óporosz” mintákra ment vissza, és „dögunalmas” volt.

Csermely Péter és Gergely Pál munkáját hazsonnal olvashatja-követheti minden kutatónak készülő fiatal (még ha „filosz” kutató is szeretne lenni), kezdő kutató és – speciálisan – a kutatást szolgáló könyvtáros és informatikus is.

Futala Tibor

Új hazai szakfolyóirat

KÖNYV- ÉS INFOTÁR

1. ÉVFOLYAM 1. SZÁM • 1996. FEBRUÁR 15.

Beköszöntő

Könyvtári lapocskákat tartasz kezében, nyújtas olvasó. Könyvtárosok csinálják, főleg könyvtárakról szól, ám olvasóid remélhetőleg nem csupán könyvtárosok lesznek.

Nagyon sok minden változott körül a belől. Perlekedünk a szegénység miatt, hisz így alig tudjuk az olvasók igényeit kielégíteni. Nem mindig azt, nem mindig úgy és akkor, mikor kell, tudjuk az olvasó kezébe adni. Keves a eszköz, néha felkészültségünk is hiányos. Alig tudunk egymásról, elzárunk a gondok, miközben küzdünk a nélkülözésért.

Új gondolat, épp ilyenkor kell világos beszéd, pontos számokkal, tisztázó szándékú gondolatokkal előállni. Megmutatni magunkat: a könyvtárság belső, mélyről jövő elkötelezettségét az értékek, az esélyegyenlőség és minőség iránt. S általuk: a demokrácia iránt.

Azt is látnunk kell, hogy maga a könyvtáros szakma is szinte váharos sebességgel alakul át. A gyönyörű hajdani könyvtárakban polcokra állították a kincseket s várták az olvasót. Mi új korba lépünk, egyre több dolgot van

korábban ismeretlen információ-hordozókkal, s már nem elég a megfelelő polchoz nyúlunk a kívánt könyvért, egyre többször a számítógépes hálózat távolgó világának kincs-tárárt kell faggatnunk a várt válaszért. Őrzköböl közvetlők leszünk, egy információ társadalom hullámverésében kell navigálnunk.

E lapocska ilyen tudással készül. Iggyekszik sok kisebb-nagyobb hírt, adatot, információt, gondolatot, véleményét közvetíteni, - s lehetőleg minél rövidebben, oldottabban. Kerübe az átkomolykodást, meg a minden létezőtől hevesy pusztulásérzetet árasztó könyvfegyverző, örfeladó tehetetlenkedést.

Lapunk címe szerint: „pécsi”, de értsük melléje: baranyai, dél-dunántúli, magyarországi „Könyvtár-Infotár” - mert vállalkunk hagyományt, jelent és jövő-keresést egyként.

Végül soron mit is szeretnénk: ha olvasnának minket. Ha Te, nyújtas olvasó, már várnád a következő számocskákat.

Sonnevend Péter

Kiadja a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára

1996. február 15-i dátummal jelent meg a *Pécsi Könyv- és Infotár* c. periodikum. Kiadója a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtára. Szerkesztőbizottságában a Magyar Könyvtárosok Egyesülete, a Baranya Megyei Könyvtár, a Pécsi

Orvostudományi Egyetemi Könyvtár és a Janus Pannonius Tudományegyetem Könyvtár képviselteti magát. Periodicitása nincs meghatározva.

Sonnevend Péter szerkesztőbizottsági elnök beköszöntője leszögezi: a lap életre hívásának legfőbb indoka az, hogy „örzköböl közvetlők leszünk, egy információs társadalom hullámverésében kell navigálnunk”, ami a feltételek javulásán kívül több könyvtáros szakmai információt is kíván.

A lap – mondja még a beköszöntő – „címe szerint: »pécsi,« de értsük melléje: baranyai, dél-dunántúli, magyarországi. »Könyvtár-Infotár« – mert vállalkunk hagyományt, jelent és jövőkeresést egyként”.

Az első szám túlnyomó részét különféle pécsi és baranyai könyvtárak „helyzetjelentései” foglalják el. Ezenfelül *Koller József* történetíró és könyvtáros születésének 250. évfordulója alkalmából rendezett emlékülésről számolnak be lapjain (kiegészítve a nevezett személyi bibliográfiájával).

Summázatként: az új orgánus a korábban sikeres „megyei könyvtári híradó műfaj” folytatásának látszik. (Kár, hogy a beköszöntő erre a hagyományra kifejezetten nem utal.) Az a tény viszont, hogy a szerkesztőség az egyetemi könyvtárba helyezte át „székhelyét” a megyei könyvtárból, feltételezhetően erősíteni fogja a lapban a szakkönyvtári és tájékoztatási vonatkozásokat. (Ebből a szempontból talán nem egészen szerencsés a cím infotári eleme, mert nem a közvetítésre, hanem az őzésre utal.)

Kívánjuk, hogy a szerkesztőség azon óhajta, miszerint jó volna, ha olvasnák a lapot, kellő nagyszágrendben teljesüljön.

-la -bor

Az Internet szentsége

Az Internet iránti érdeklődés, különösen a könyvtári világban, finoman szólva is széles körű. „A háló” az az új varázsigé, amely azonnal műszaki kompetenciával itat át. A könyvtárakban *technofejek*, *szörfözők* és *ludditák* csoportjaira

bomlott a szakma. A nézeteltérés világos és könnyen meghatározható: vannak könyvtárosok, akik jártasak a Hálón, és vannak, akik nem. A mostanában egyre többször hallható *luddita* terminus magában hordozza a technikától való félelmet és